Els Rovira a la Cúria Papal Vaticana

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 12-09-2012

Quin paper van tenir els Rovira a la Cúria Vaticana? Van ser aquests mateixos Rovira o de la Rovira anomenats després Della Rovere? Tot ho sembla indicar.

A ran de l'article que En Francesc Garrido ha publicat en aquest web sobre "En Bernat Rovira, capellà papal i auditor l'any 1471" de la Cúria Romana, he recordat que no era l'únic Rovira que s'estava al Vaticà a la segona meitat del segle XV.

De fet, vaig tenir coneixement que En Bernat Rovira era a Roma, al costat del papa Calixt III, per mitjà del llibre d'En Josep Rius i Serra sobre els catalans que hi havia a la cort d'aquest primer papa Borja1. Un llibre preciós, que ens permet aproximar-nos a l'ambient català de Roma i que porta, nom rere nom, el record d'uns 300 catalans que van viure, d'una manera o altra, al Vaticà de Calixt III. Que hi van viure o s'hi van relacionar. Els Rovira, doncs, que documenta En Rius i Serra, són quatre: En Bernat Rovira, de qui tenim més notícies i més matisades; i En Gabriel, En Nicolau i En Pere Rovira, amb menys informació, però igualment valuosa. I als quals s'hi ha de sumar un Rovira anterior, que no apareix al seu llibre, però que esdevindrà un home clau tant dins la cúria d'Avinyó com dins la nova cúria romana restaurada: En Francesc Rovira.

Vegem-los un a un:

Bernat Rovira

En Rius i Serra ens forneix moltíssima informació d'aquest Bernat Rovira, "clergue de la Diòcesi de València, Doctor en ambdós drets, capellà, continu comensal i familiar del papa i auditor de la Rota"2. És a dir, que era jutge del Tribunal de la Rota Romana, que "és el Tribunal d'Apel·lació de la Seu Apostòlica, tant per a l'Església llatina com per a les Esglésies orientals, i per al Tribunal Eclesiàstic de la Ciutat del Vaticà"3. I prossegueix En Rius i Serra: "Era ja auditor en temps de Nicolau V, havent pres possessió d'aquest càrrec el 17 de gener del 1450 ; al 1452 figura com a canonge

de València. El 20 d'abril del 55 se li confirma el privilegi de Nicolau V de poder tenir dos beneficis incompatibles, durant set anys, encara que obtingui la parròquia de Quinto (Saragossa) i la de Burjassot (València); el 23 de maig se li assigna una pensió sobre un benefici de Castelló d'Empúries; al mateix dia se li proveeix la capellania de la Mare de Déu del Tura, de Banyoles (Diòcesi de Girona), vacant per defunció d'En Joan Pou, que se li havia assignat el mateix dia per mitjà de súplica; el 24 de novembre obté privilegi per poder percebre els fruits dels seus beneficis durant la seva absència; el 3 de juliol del 56 es concedeix als seus familiars i notaris que puguin gaudir del privilegi de dispensa de residència i de les antelacions dels familiars i continus comensals del papa; el 1r de juliol del 57 es declara que no vacaran els beneficis que obtingui a Sant Fèlix de Girona; el 5 de juliol rep 30 florins per una legació que féu per encàrrec del papa; el 21 de gener del 58 se li estenen les expectatives de Barcelona i Mallorca a Vic; el 5 de febrer el Rei dóna el vistiplau regi a les expectatives de Mallorca i Barcelona i el 21 del mateix mes se li dispensa poder tenir tres beneficis incompatibles.

"Segons Cerchiari, no llegí en un estudi general i fou dispensat per Nicolau V. Des del 1454 era tresorer de la Rota, càrrec ques segueix ocupant en temps de Pius II, el qual l'anomena Roviera"4.

Sabem per En Cesc Garrido que continuava al Vaticà al 1471, en el moment de l'entronització al soli pontifici d'En Francesco Della Rovere com a Sixte IV, i que tenia el càrrec de "capellà papal i auditor" de la Cúria.

Gabriel Rovira

Segons En Rius i Serra, En Gabriel Rovira també és "familiar del papa, doctor en lleis i governador de la fortalesa de Nàrnia"5. Per ell, doncs, "el 20 d'abril del 55 s'estenen les expectatives de Girona i Barcelona a Mallorca i, en una altra butlla, se li concedeix que puguin ser per a dos llocs presbiterals; el 21 de febrer del 56 se li reserva una pensió de 40 lliures sobre la parròquia de Salàs (Diòcesi d'Urgell); el 2 de setembre se li dóna autorització perquè es proveeixi de blat on pugui, amb tal que estigui avituallada la fortalesa de Nàrnia i al febrer del 58 el Rei d'Aragó ordena que s'executin les butlles concedides pel papa a En Gabriel" Rovira6.

Nicolau Rovira

Per En Rius i Serra, En Nicolau Rovira és un "clergue de la Diòcesi de Girona, familiar, continu comensal del bisbe de Barcelona. El 20 d'abril del 55 obté expectatives per Saragossa i Barcelona"7.

Pere Rovira

Finalment, el darrer Rovira que documenta En Rius i Serra a la Cort de Calixt III és En Pere Rovira, de qui ens innova que "el 5 d'abril del 57 avança 4.000 florins a En Berenguer Vila per a la construcció de l'esquadra"8 de la croada contra els turcs.

Francesc Rovira

Però el més interessant dels Rovira que trobarem a Roma, encara que abans del pontificat de Calixt III, i que no recull En Rius i Serra al seu llibre, va ser En Francesc Rovira, canonge de Vic9 i de Mallorca10, rector de Perpinyà11, conseller d'Alfons el Magnànim12, secretari de Benet XIII, a la cúria d'Avinyó13, i cardenal del Concili de Tortosa, del 142914, ja sota l'obediència romana de Martí V.

És aquest o un parent molt proper que, més endavant, esdevindrà el "cardenal de la Rovira" o Della Rovere i, posteriorment, el papa Sixte IV.

Jordi Bilbeny

NOTES:

1 JOSÉ RIUS SERRA, Catalanes y Aragoneses en la Corte de Calixto III; Biblioteca Histórica de la Biblioteca Balmes, Serie I, vol. III; Editorial Balmes, S.A.; Barcelona, 1927.

2 Ídem, p. 99.

3 PEDRO BRUNORI, La Iglesia Católica. Fundamentos, personas, instituciones; Libros de Bolsillo Rialp-166, Ediciones Rialp, S.A.; Madrid, 2000, p. 97.

4 J. RIUS SERRA, op. cit., p. 99-100.

5 Ídem, p. 100.

6 Ídem.

7 Ídem.

8 Ídem.

9 Cf. ERNST LANDERS, Die deutschen Klöster vom Ausgang Karls des Grossen bis zum Wormser Kkonkordat und ihr Verhältnis zu den Reformen; Kraus Reprint, Vaduz, 1965, p. 18.

10 Cf. OVIDIO CUELLA ESTEBAN, "Bulario de Benedicto XIII. IV. El Papa Luna (1394-1423), promotor de la religiosidad hispana", Fuentes Aragonesas, 46 (2009), doc. 474, p. 247.

11 Cf. KARM SANT, "M.A. Vassalli's Sojourn in Rome (1788-1790)", Journal of Maltese Studies, 23-24 (1993), p. 66.

12 Cf. JOSEP ALANYÀ I ROIG, "Procés inquisitorial contra el castellà d'Amposta fra Pedro Roiç de Moros a la cúria pontifícia del papa Benet XIII (1414-1418)"; Anuario de Estudios Medievales, XXXII, núm. 1 (2002), p. 289.

13 Cf. LEÓN ESTEBAN, Cultura y prehumanismo en la Curia Pontificia del Papa Luna (1394-1423); Universitat de

València, València, 2002, p. 181.

14 Cf. PHILIPPE LABBÉ & GABRIEL COSSART, Sacrosancta Concilia ad Regiam Editionem Exacta, Societatem Typographicae Librorum Ecclesiasticorum Iussu Regis Constitutae, París, 1672, vol. XVI, part 1, foli 336.